

Budgetpublikation 2023-2026: Udvalgsafsnit KMU

Klima- og Miljøudvalget varetager følgende opgaver:

- Klimaindsats, både CO₂-reduktion og klimatilpasning
- Strategisk energiplanlægning
- Myndighedsopgaver vedrørende miljøgodkendelser, miljøtilsyn, jord, grundvand, drikkevand, råstof indvinding, vand, varme, spildevand, vandløbsområdet, kystbeskyttelse samt rottebekæmpelse
- Sektorplanlægning; spildevandsplan og vandforsyningsplan
- Naturforvaltning
- Renovation
- Kollektiv trafik

Klima- og Miljøudvalgets opgaver er reguleret efter en række love og bekendtgørelser, herunder blandt andet miljøbeskyttelsesloven, spildevandsbekendtgørelsen, naturbeskyttelsesloven, vandforsyningsloven, jordforureningsloven, kystbeskyttelsesloven, vandløbsloven, indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og varmforsyningsregler.

Klima- og Miljøudvalgets udgifter omfatter både det skattefinansierede og det brugerfinansierede område. Udgifter på det skattefinansierede område knytter sig til miljø- og klimaindsatsen, naturforvaltningen samt kollektiv trafik. Det brugerfinansierede område vedrører renovation, rottebekæmpelse og miljøtilsyn.

OPGAVER OG ØKONOMI

I mio. kr. (2023-priser) +=indtægter -=udgifter	2023 udgifter	2023 indtægter	2023 Netto	2024	2025	2026
Miljø	-20,4	4,2	-16,3	-16,6	-16,9	-16,9
Renovation	-193,3	198,0	4,6	4,6	4,6	4,6
Busdrift	-76,7	0,0	-76,7	-76,7	-76,7	-76,7
Naturforvaltning	-8,3	0,0	-8,3	-8,5	-8,6	-8,6
Klima- og Miljøudvalget i alt	-298,8	202,1	-96,7	-97,2	-97,6	-97,6
Indeks			100	101	101	101

Tabellen ovenfor viser Klima- og Miljøudvalgets nettoudgiftsbudget i perioden 2023-2026 samt bruttobudget for 2023.

Klima- og Miljøudvalgets nettobudget udgør i alt 96,7 mio. kr. i 2023.

Den største nettoudgiftspost er busdrift med 76,7 mio. kr. Klima- og Miljøudvalget omfatter desuden det brugerfinansierede område renovation med et udgiftsbudget og indtægtsbudget i størrelsen næsten 200 mio. kr., som finansieres ved brugernes betaling for renovation, og som skal hvile i sig selv over en årrække. Der er indgået bred politisk aftale om at selskabsføre driften af renovation senest i 2024.

UDVIKLINGSTENDENSER

De væsentlige udviklingstendenser på klima- og miljøområdet, som vil præge 2023, er:

Affaldsordning for private husstande

I 2023 skal der følges op på de nye fraktioner i affaldsordningen. Der skal gennemføres målinger på kvaliteten af sorteringen samt kampagner på udvalgte fraktioner for at øge både sorteringen og kvaliteten af sorteringen. Desuden skal det nuværende sms-beskedsystem gentænkes, da det ser ud som om, det kan gøres bedre og billigere.

Selskabsgørelse af det kommunale affaldsområde

Det kommunale affaldsområde skal selskabsgøres, hvilket vil sige, at driftsdelen skal udskilles fra myndighedsdelen. Myndighedsdelen forbliver en del af kommunen. Lovgivningen er ikke præsenteret endnu - og forventes først at blive det i løbet af 2023 med effekt fra 2024 samt en overgangsordning for implementering. De mere præcise rammer for området kendes derfor ikke, herunder hvordan delingen mellem myndighed og drift mere præcist bliver. Det ser dog ud til, at mere end i dag vil kunne gebyrfinansieres - herunder det forberedende tilsynsarbejde.

Ny lovgivning og nye regler på affaldsområdet - herunder erhvervsaffald

Erhverv har allerede fra 2022 pligt til at sortere i samme fraktioner som husholdningerne - og de mindre erhverv, der i art og mængde har affald, der minder om husholdningers affald, har ret til at være med i de kommunale husholdningsordninger. Der skal fremover være et markant øget kommunalt tilsyn med virksomheder - herunder dokumentation for sortering og brug af nationale affaldspiktogrammer. De øgede tilsyn skal gebyrfinansieres, der skal være dokumentation for reel genanvendelse, tilsynet skal udvælges risikobaseret, og der skal være en øget opmærksomhed på den kommunale vejledning og information til erhvervsvirksomheder. Lov om indsamling af tekstiler træder i kraft medio 2023 - den fraktion har Roskilde Kommune allerede implementeret.

Der er oprettet et statsligt gebyrtilsyn, som skal kigge på *best practice* i kommunerne for tilblivelse og dækning af affaldsgebyrer. Tilsynet har dog ikke meldt noget ud om hvordan, hvad og hvornår dialogen og samarbejde med kommunerne finder sted.

Der er også kommet nye regler for direkte genbrug på genbrugspladserne i kommunen med pligt til at etablere genbrugsområder. I genbrugsområdet er der pligt til at give private aktører (her tænkes velgørende foreninger som Røde Kors mv.) eller kommunale institutioner mulighed for at overtage genstande, der er afleveret i genbrugsområdet. De genstande, der er stillet på genbrugsområderne, skal afsættes vederlagsfrit. Genbrugsområderne skal være etableret og i drift senest med udgangen af 2023.

Ny Affalds- og ressourceplan frem til 2027

I 2023 skal der vedtages en ny *Affalds- og ressourceplan* for perioden frem til 2027.

Øget fokus på håndtering af bygge- og anlægsaffald

Øgede nationale krav til håndtering af bygge- og anlægsaffald har siden 2016 medført, at antallet af sager om anmeldelse af bygge- og anlægsaffald er steget markant. I 2023 forventes fortsat mange sager.

Øget bygge- og anlægsaktiviteter udfordrer myndighedsområdet

Der er fortsat stor byggeaktivitet i Roskilde Kommune - herunder med byfortætning. Projekter og byggerier foregår ofte på forureningskortlagte ejendomme, hvilket forventes at betyde fortsat mange myndighedsbehandlinger i 2023. Derudover forventes fortsat et øget antal ansøgninger om jordvarme på grund af de høje energipriser.

Lokal forskrift med krav til udskiftning eller nedlæggelse af visse fyringsanlæg

Ny lovgivning medfører, at det primo 2023 bliver muligt for byrådet at fastsætte kommunale regler om pligt til at udskifte eller nedlægge ældre brændeovne og pejseindsatser i områder med kollektiv varmforsyning. Herved forventes det, at røggenerne fra ældre fyringsanlæg mindskes, og at luftkvaliteten forbedres i byerne, hvilket vil gavne folkesundheden. Forvaltningen forventer, at forskriften vil have betydning for 2.500-3.000 ejere af brændeovne eller pejseindsatser i Roskilde Kommune.

Udarbejdelse af støjstrategi for trafikstøj

En støjstrategi for trafikstøj for Roskilde Kommune forventes til politisk vedtagelse ultimo 2023.

Vand- og Klimatilpasningshandleplan

Vand- og klimatilpasningsstrategien er fra 2012 og er udmøntet i *Vand- og Klimatilpasningshandleplaner*. Seneste er for perioden 2021-2024 og blev politisk vedtaget september 2021. Handleplanen indeholder blandt andet indsatser for klimabetingede tilpasninger til øgede regnmængder og stigende vandstand i fjorden, så risikoen for oversvømmelser reduceres. Fokus i 2023 er særligt på 1) begrænsning af overløb til fjorden, 2) kvalificering af de indsatser i byerne, som er nødvendige og skaber merværdi samt 3) nedsivning af regnvand i Roskilde Syd. Handleplanen revideres som udgangspunkt årligt. Næste revision afventer udkast til ny spildevandsplan i 2023. Klimatilpasning er en del af og i overensstemmelse med *DK2020* indsatsen.

Vandområdeplaner

Resterende lokale indsatser til forbedring af vandløb omfattet af den gældende statslige vandområdeplan 2015-2021 skal i 2023 gennemføres i Langvad Å, Maglemose Å, Viby Å og Hove Å. Indsatserne er fastlagt geografisk af miljøministeren i en særskilt bekendtgørelse, og der sker en statslig refusion af kommunens udgifter til de udførte forundersøgelser og den planlagt realisering af indsatserne. Der er derfor som udgangspunkt ingen budgetmæssige konsekvenser i forbindelse med denne. Den næste statslige vandområdeplan for 2021-2027 forventes endeligt vedtaget primo 2023. Vandområdeplaner sætter rammer og mål for blandt andet vandløbs-, spildevands- og grundvandsindsatser.

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO)

Indsatsplan for grundvandsbeskyttelsen i Roskilde Kommune har været i høring og på vej igennem politisk beslutning. I 2023 skal der arbejdes med at implementere planens indsatser, herunder overvågning af vandkvalitet, frivillige aftaler om pesticidfri drift i udpegede områder m.v.

Kommunerne er pålagt at risikovurdere og afsøge muligheder for frivillige aftaler på arealer, hvor der sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). I 2023 vil staten vurdere, hvor langt kommunerne er nået med de frivillige aftaler og beskyttelsen i BNBO.

Vandforsyningsplan

Vandforsyningsplanen står over for en mindre revision midtvejs i planperioden. Revisionen omfatter bl.a. en revurdering af enkelte vandværkers vandforsyningsområder. Revisionen påbegyndes i 2023.

PFAS

Der ses en stigning i antallet af lokaliteter, hvor der er mistanke om eller påvist PFAS forurening. Der kommer løbende nye oplysninger om hvilke brancher, der har brugt PFAS og hvilke medier (f.eks. regnvand, slam, forbrændingsanlæg) PFAS findes i. Disse sager kræver en tværgående indsats, da PFAS udgør en risiko for grundvand, græsning og spredes via vandløb og spildevand, herunder udledning til recipient. Der skal løbende vurderes påbud efter jordforureningsloven, spredningsveje, risiko for mennesker og miljø samt tages stilling til kontrolprogrammer for vandværker og ikke almene vandforsyninger.

Genanvendelse af jord i byen

I forbindelse med bygge- og anlægsarbejder flyttes store mængder jord over lange afstande med CO₂ belastning til følge. Forvaltningen deltager i et større EU-projekt i samarbejde med blandt andet RUC, Gate21, Bygherreforeningen og Høje Taastrup Kommune. Projektet afsluttes i 2023, og så vil forvaltningen udbrede relevante værktøjer internt og til bygherrer.

Kystbeskyttelse

Kommunerne blev med den nye kystbeskyttelseslov i 2018 myndighed for tilladelser til kystbeskyttelsesplanlægning, herunder lovliggørelse af ulovlige anlæg. Forvaltningen forventer, at kyststrategien vedtages ultimo 2022 og vil i 2023 have fokus på 1) at iværksætte indsatser for lovliggørelse og 2) frivillige tiltag blandt grundejere.

Rottebekæmpelse

Rottebekæmpelsen har været i EU-udbud med kontraktstart for 2022. En rottehandleplan, der skal være gældende i perioden frem til 2024, er under udarbejdelse.

Naturforvaltning

Samarbejdet med lokale lodsejere om naturforbedringer fortsætter – biodiversiteten øges ved eksempelvis afgræsning, rydninger og etablering af vandhuller. I det fredede Værebros Ådal er realiseringen af plejeplanen i gang gennem en øget naturplejeindsats.

Grøn Blå Strategi

I 2023 arbejdes på at gennemføre strategiske opkøb og udtag af arealer til skov og natur med fokus på klima, biodiversitet og rekreation. Der arbejdes blandt andet med at planlægge for omlægning fra landbrugsjord til natur mellem Roskilde og Svogerslev. Der realiseres en kommunal skovrensning ved Langdyssegård i Viby, og der samarbejdes med HOFOR og Naturstyrelsen om udvidelse af Himmelev Skov, hvor 40 nye ha skal tilplantes i 2024. Der er fokus på at videreudvikle de bynære naturområder - blandt andet Himmelsøen, Lynghøjsøerne, Store Hede og Hedeland samt Sankt Hans området. Der arbejdes med at forbedre stiforbindelser ved blandt andet Svogerslev og Viby. Der er desuden fokus på at skabe øget biodiversitet, pleje af truede arter samt naturpleje i samarbejde med borgerne. Flere vandløbsprojekter skal realiseres i 2023 – herunder Langvad Å. Der samarbejdes med Nationalparken om blandt andet at udvikle Skjoldungestien og etablere stenrev i Roskilde Fjord.

Varmeforsyning

Opdateret plan er godkendt politisk i november 2022 med henblik på besked til borgere om udfasning af gas/olie og udbredelse af fjernvarme. I løbet af 2023 forventes fjernvarmeprojekter til godkendelse for Veddelev, Jyllinge midt, Gundsømagle, St. Valby/Ågerup, Viby og Gadstrup/Snoldelev.

Strategisk Klima- og Energiplan 2019-22

En sammenhængende Strategisk Klima- og Energiplan 2019-2022 med visioner, klare mål og strategiske pejlemærker blev vedtaget i 2019. Seneste handleplan for 2021-22 blev vedtaget medio 2021. Strategi og de toårige handleplaner arbejder med indsatser inden for de tre temaer 1) Grønne løsninger hos borgere og erhverv 2) En bæredygtig kommune og 3) Grøn omstilling af energisystemer. I efteråret 2020 fik Roskilde Kommune godkendt sin *DK2020 plan* for CO₂-reduktion og klimatilpasning (se senere). I 2023 startes arbejdet med at revidere Klima- og Energiplanen i regi af *DK2020* konceptet.

Klimaråd, Klimafond, Klimapris og Miljøpuljen

Klimarådet inspirerer og rådgiver Klima- og Miljøudvalget om klimaindsatsen. Klimafonden støtter økonomisk op om forskellige udviklingsprojekter. Det er Klimarådet, som foreslår hvordan Klimafonden og den årlige "klimamillion" skal anvendes. Klimarådet uddeler også Klimaprisen til en virksomheder, som har gjort en særlig indsats for omstilling til grøn og bæredygtig produktion og har lokal forankring. Miljøpuljen støtter op om foreninger og institutioners miljøprojekter.

Partnerskabet Grøn Puls: Energieffektiviseringer og -renoveringer

Der er som tidligere år afsat midler til at fremme indsatser blandt borgere og virksomheder med henblik på at reducere energiforbruget i bygninger mv., herunder til Roskilde Kommunes medfinansiering af videreførelse af markedsføring, netværk og formidling i *Grøn Puls partnerskabet* mellem Roskilde Kommune, Fors A/S, Boligselskabet Sjælland og Erhvervsforum Roskilde. Partnerskabet har fokus på energieffektivisering og energirenovering hos forskellige målgrupper. Se mere om Grøn Puls [her](#).

Busser og elbusser

I 2023 fortsætter både den almindelige rutedrift - herunder driften med elbusser på ni kommunale bybuslinjer - og den åbne flexturordning. Fra december 2022 bliver seks tværkommunale buslinjer også med elbusser. Dermed bliver 72 % af alle køreplantimer i 2023 og frem dækket af elbusser, som lokalt er emissionsfrie. Det er også besluttet at stille krav om emissionsfrie busser for de resterende tværkommunale buslinjer, der kører igennem Roskilde by. Det bliver fra sommeren 2025. Der er fortsat stor usikkerheder omkring busøkonomien - især om det lykkes at få passagerne tilbage i busserne efter COVID og på priserne for energi.

POLITISKE MÅL

Klimamål i Strategisk Klima- og Energiplan 2019-2022

- CO₂-neutral el- og fjernvarmeforsyning i 2030,
- CO₂-neutral individuel opvarmning i 2035,
- CO₂-neutral kommune som virksomhed i 2035 og
- CO₂-neutral kommune som geografisk område i 2040.

DK2020 kommune

Roskilde Kommune er blandt de første kommuner, der blev *DK2020 Kommune*. Dermed har kommunen forpligtet sig til at udvikle en ambitiøs lokal klimahandlingsplan i overensstemmelse med Parisaftalens målsætninger. Klimahandleplanen skal 1) vise vejen til netto nul-udledning for kommunen som geografisk område senest i 2050 og 2) vise hvordan kommunen vil tilpasse sig klimaforandringerne.

I udvikling af planen er der brugt den samme standard for klimaplanlægning som nogle af verdens største og mest ambitiøse byer i det internationale bynetværk C40 - Climate Action Planning Framework (CAPF). Roskilde Kommune har publiceret en *DK2020 rapport*, som dokumenterer, hvordan Roskilde Kommunes klimaindsats adresserer og lever op til de forskellige elementer og krav i CAPF.

NYT I BUDGET 2022

Nye tiltag/budgetudvidelser

Pulje - grønne tiltag

Der er afsat 1,5 mio. kr. årligt fra 2023 og frem til en pulje til temaerne biodiversitet, grundvandsbeskyttelse, forurening og udvikling af det grønne regnskab for kommunen som virksomhed mv. Puljen disponeres af Klima- og Miljøudvalget.

De væsentligste anlægsprojekter

Pulje til opkøb af landbrugsjord/øget skovrejsning/natur

Fra 2023 og frem er puljen øget med 0,5 mio. kr. til 5,5 mio. kr. til opkøb af landbrugsarealer mv. med henblik på mere skov, natur, biodiversitet, rekreativ værdi og CO₂-reduktion/-binding. Konkret disponeres som besluttet i Klima- og Miljøudvalget den 13. april 2021, punkt 54.

Bedre håndtering af regnvand med rekreativt fokus i Viby og Æblehaven/Rønnebærparken

Der er i 2023 afsat 2 mio. kr. til at understøtte rekreative elementer omkring et forsinkelses- og rensbassin i Viby øst og 1 mio. kr. til at understøtte rekreative elementer omkring forsinkelsesbassin ved Æblehaven og Rønnebærparken.

NØGLETAL

Nøgletalsbeskrivelse	Regnskab 2021	Budget 2022	Budget 2023
Restaffald (dagrenovation) kg/år pr. husstand	305	280	280
Papir/Karton kg/år pr. husstand	56	62	55
Glasemballage kg/år pr. husstand	50	52	50
Jern/Metal kg/år pr. husstand	9	10	10
Madaffald kg/år pr. husstand	145	146	145
Naturprægede parker ¹⁾	2,48 kr./m ²	2,5	1,2

¹⁾ Kun Roskilde Kommunes egne m² er medregnet (dvs. uden Hedeland). Der er også gennemført indsatser på private arealer med naturkvaliteter.